

STEDELIJK INTERIEUR

HET VAKBLAD OVER DE OPENBARE RUIMTE jaargang 10 > 01 > 2013

**BEKIJK DEZE
OPENBARE RUIMTE
DOOR DE OGEN
VAN**

EEN AUTIST • EEN ROLSTOELGEBRUIKER • EEN SLECHTZIENDE

pagina 26

pagina 32

pagina 38

Binnenstad Venray wint Falco
Award Beste Openbare Ruimte 2012

Betrokken- heid zorgt voor sterke identiteit

AUTEUR:
Miriam
Meier-Boschaart

Het centrum van Venray is de beste openbare ruimte van Nederland. Gebruik, ruimte, betrokkenheid, plek en beweeglijkheid, dat zijn de criteria waar de vakjury dit jaar op lette. Venray sprong er op die punten uit. Een kijkje in de keuken: zó maakt u een waardevol stadscentrum.

Nog even terug naar de criteria voor de beste openbare ruimte. De vakjury (zie kader) van de Falco Award Beste Openbare Ruimte 2012, een initiatief van vakblad Stedelijk Interieur, gaf duidelijk aan dat de beste openbare ruimte volgens hen meer inhoudt dan een mooi park of plein, een knappe wijk of binnenstad. Zij vindt naast het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte ook de betrokkenheid van de gebruikers erg belangrijk. Bovendien weet een goede openbare ruimte zich volgens de vakjury te onderschei-

den en past ze zich aan gebruik, ruimte en betrokkenheid aan. Hoe doen ze dat in Venray?

CRITERIUM 1 GEBRUIK DORPS KARAKTER MET STEDELIJKE ALLURE

'Veel kleinere steden zijn op dit moment bezig met hun binnenstad', stelt Ruud Dubbeld, directeur van MTD landschapsarchitecten. Hij maakte het inrichtingsplan voor het centrumgebied van Venray. Wethouder Ike Busser van Venray: 'Het historische

deel van Venray had het bescheiden karakter van een dorp, maar de ontwikkelingen daaromheen kregen een meer stedelijk karakter. Dat zorgde voor een tweespalt in het centrum, dat in de oudere delen ook versleten en gedateerd was. Bovendien werd de regiofunctie van onze stad steeds belangrijker sinds de verdere openstelling van de A73 in 2007/2008.' En dus kreeg MTD de opdracht om de openbare ruimte te upgraden en het nieuwe imago van het centrum – 'dorps karakter met stedelijke allure' – herkenbaar te

maken. Dubbeld: 'De binnenstad van Venray heeft veel betekenis voor de gebruikers, de dorps sfeer wordt erg gewaardeerd. De uitdaging lag erin om boven het algemeen heersende gevoel van dat bescheiden dorp op de Peel uit te stijgen.' En daar had de gemeente ook financieel voldoende ruimte voor. 'Dus konden we investeren in kwaliteit. Niet alleen boven, maar ook onder de grond. Want als je graag bomen in je binnenstad wilt, moeten die ook ruimte hebben om te groeien. Moet je het verlichtingsplan erop passen.

Meteen de riolering meenemen', noemt Dubbeld. Voor een som van ruim 6,5 miljoen euro ging het centrum op de schop. Een fors bedrag, zeker in het huidige tijdsgewricht, vindt de vakjury van de award. Maar ze ziet ook de positieve spin-off daarvan in het gebruik. Want bijvoorbeeld ook de boekenclub en judoclub komen samen in het centrum, een grote 'paraplu' biedt hen ruimte voor activiteiten, vrijwilligers verzorgen rondleidingen door het vernieuwde centrum en ook voor de markt, horeca en evenementen is veel ruimte. En

dat heeft deze openbare ruimte een sterke impuls in het gebruik gegeven, oordeelt de jury.

CRITERIUM 2 RUIMTE NIET ALLEEN EEN MOOI ONTWERP

De vakjury ziet de ruimte als de fysieke plek, als het middel om het gebruik mogelijk te maken. En daarbij keek zij naar de mate van vakmanschap, de rol van de natuur en de toegankelijkheid. MTD landschapsarchitecten maakte een onderscheid tussen 'historische' plekken als de SI▶

Grote Markt en het Hensenisplein enerzijds en de straten en pleinen die behoren tot de recentere stedenbouwkundige ontwikkelingen als het Schouburgplein en de 'Bleek' anderzijds. Dubbeld: 'Een mooi ontwerp is belangrijk, maar vormt slechts een deel van het succes. Ook de technische doorvertaling moet perfect zijn, evenals de uitvoering.' De duidelijke keuze van Venray voor kwaliteit was voor de ontwerper dan ook een geschenk. 'We hebben het plan zo ver technisch uit kunnen werken, dat het in de uitvoering bijna niet meer fout kón gaan.' Dat heeft geresulteerd in een bijna on-Nederlandse perfectie qua uitvoering van bijvoorbeeld de verharding, vindt de vakjury. Die is voor beide deelgebieden hetzelfde: gebakken klinkers en grijs-groen graniet, maar deze werden op twee manieren toegepast. In de historische straten werden natuurstenen 'plinten' langs de gevels gemaakt, verwijzend naar de historische stoepen. In de 'nieuwe' straten werd het natuursteen in de vorm van een 'loper' midden in het straatprofiel gelegd. Op de histo-

Een nieuw sentiment

In de reeks van deze verkiezing - hij werd in december 2012 voor de vierde maal uitgereikt - is de winnaar een opvallende. Immers, meestal voeren parken de lijst aan. Twee jaar geleden won Park Sonsbeek, drie jaar daarvoor de Kralingse Plas. Alsof mooie openbare ruimte synoniem staat aan parken. Blijkbaar was dat in die periode het sentiment. Dit jaar was in de top 3 geen park te vinden: de vakjury nomineerde een plein, een wijk en een stadscentrum.

Wellicht heeft deze omslag te maken met de enigszins veranderde opzet dit jaar: een open inschrijving. En dat leverde 42 inzendingen op van allerlei pluimage: van grote parken tot kleine pleinen, van boulevard tot asbestemmingsgebied, van markt tot wifituin.

De jury vond de inzendingen heel divers, met veel jonge projecten: projecten die eigenlijk nog tot wasdom moeten komen. En de open inschrijving leverde onverwachte inzendingen op, maar er missen ook toppers, vindt de jury. Lijkt de kwaliteit van de inzendingen dit jaar daarmee minder hoog? Wellicht, maar eerlijk is eerlijk: we leven ook in een periode van bezinning, bezuiniging en bescheidenheid. Geen grootse projecten in de openbare ruimte, maar alleen al datgene wat je hebt goed onderhouden is voor veel gemeenten een uitdaging.

rische pleinen kwamen behakte natuurstenen keien, het nieuwe Schouburgplein werd met gebakken klinkers verhard. Het Schouburgplein kreeg bovendien een prachtige fontein en bijzondere lichtmasten. Dubbeld: 'Ook lieten we het groen terugkeren in de stad door middel van bomen op de pleinen. Deze zorgen voor de oorspronkelijke ruimtewerking en geven een lommerijk en sfeervol karakter.'

CRITERIUM 3 BETROKKENHEID VOOR EN MET BEWONERS EN BEDRIJVEN

De betrokkenheid van de ondernemers bij de aanpak van de binnenstad van Venray is verbluffend, vindt de jury. Uit de mond van ondernemer Toon Kateman, voorzitter van de plaatselijke ondernemersvereniging, klinkt het eenvoudig: 'Als de gemeente investeert in de openbare ruimte, pakken we die kans met twee handen aan en investeren wij ook in ons vastgoed en het gebruik van de ruimte.' En de ondernemers - inmiddels gewend om samen te werken in een BIZ waarmee ze jaarlijks 125.000 euro ophalen en ruim 180 ondernemers verenigen - kunnen het goed met elkaar vinden. Zó goed, dat bijvoorbeeld de horeca ervoor koos de openbare ruimte te sieren met op elkaar afgestemd meubilair op hun terrassen. Maar het gaat niet alleen om 'de vloer' in de binnenstad, ook de gevels spelen een belangrijke rol in het straatbeeld, besefte de gemeente. En dus zette zij in op een intensief reclame- en gevelbeleid. Danny Danckaert, secretaris van het Adviesbureau Ruimtelijke Kwaliteit van de gemeente Venray: 'Met het project Centrum op de Schop hebben we veel aandacht besteed aan actieve participatie en de communicatie rondom het project. Zo hebben we ondernemers gevraagd te investeren in de uitstraling van hun panden. Ook de grotere concerns, die normaliter op afstand zitten en minder betrokken zijn, hebben we benaderd.

Zodra je aangeeft dat er in de omgeving van het pand wordt geïnvesteerd, willen zij over het algemeen graag meewerken. In ieder geval door op zijn minst een uniform reclamebeleid te voeren, want dat trekt een grote wissel op de uitstraling. Deze aanpak heeft ons centrumgebied een echte metamorfose gegeven en gezorgd voor een sterke identiteit.'

Ook wethouder Ike Busser benadrukt het belang van betrokkenheid. 'Ik ben ontzettend trots op deze prijs. Het is goed om te merken dat professionals op het gebied van stedelijk beheer ons centrum waarderen. Belangrijker nog vind ik het dat we deze prijs mede ontvangen hebben vanwege de hoge mate van burgerparticipatie binnen het project Centrum op de Schop. We hebben het centrum niet alleen voor, maar ook mét de inwoners en bedrijven opgeknapt.'

CRITERIUM 4 PLEK

INTEGRALE AANPAK

Volgens de vakjury van de award is een goede openbare ruimte *meaningful*, heeft een goed imago en weet het zich te onderscheiden. Daar is Venray met de herinrichting van haar centrum in geslaagd en dat heeft volgens de jury alles te maken met de integrale aanpak. Niet alleen de openbare ruimte werd aangepakt, ook op het gebied van reclame-uitingen, de gevels, de ondergrond én de programmering is heel veel bereikt. De aanzet van de gemeente door te investeren in de openbare ruimte, heeft de gebruikers ervan min of meer moreel verplicht daar ook aan bij te dragen. Dat het totaalbeeld in het hele gebied consequent is doorgevoerd, zorgt vervolgens voor die onderscheidende kwaliteit waar zo veel gemeenten naar op zoek zijn.

CRITERIUM 5 BEWEEGLIJK MEEBEWEGEN IN DE TOEKOMST

Niet onbelangrijk: hoe doorstaat de openbare ruimte de tand des

DE VAKJURY

Erik de Baedts	NVRD
Peter Blankestijn	GAP2 vastgoedfacilitator
Frans Bouwman	Cyber
Henk Bouwman	Urban imPulse
Victor Dijkshoorn	LooHorst Landscaping
Marco Ekelmans	PUTkast
Jeroen Glissenaar	Gemeente Arnhem
Ceciel van Iperen	CROW
André Kegge	Gemeente Breda
Anne Koning	Jantje Beton
Marjan Kootwijk	Ymere
Gerrit van Oosterom	Gemeente Apeldoorn
Raoul van der Struijk	Erdi
Rinke Veld	Struyk Verwo Infra
Niels Waterschoot	Philips Nederland Licht

tijsds? Want de beste openbare ruimte past zich aan gebruik, ruimte en betrokkenheid aan. Of Venray daarin weet te slagen? Ike Busser: 'De samenwerking van de ondernemers, het enthousiasme van de inwoners en de betrokkenheid van de gebruikers geven op dat punt veel vertrouwen. We hebben hier veel aandacht en energie aan besteed en we kunnen rekenen op een goed

georganiseerd bedrijfsleven. Zo is er vanuit de BIZ een centrummanager werkzaam, is de ondernemersvereniging zeer actief en hebben ondernemers laten zien graag bij te willen dragen aan hun centrum. Dat zijn mogelijk de belangrijkste factoren, naast het beheer en onderhoud, om de binnenstad op dit hoge niveau te houden.'

EN DIT LEVERT HET OP WAAROM INVESTEREN?

Eerlijk is eerlijk, de planvorming van het project dateert van voor de economische crisis, toen de bomen nog tot in de hemel groeiden. 'Nu zou een dergelijk grote investering in de buitenruimte niet zo snel meer worden gedaan', stelt Danny Danckaert. 'Maar we hebben het geld wel zeer bewust uitgegeven. Zaken

die gecombineerd konden worden, zijn samen uitgevoerd en zijn zelfs in tijd naar voren gehaald. Hierdoor hoeft bijvoorbeeld het straatwerk op korte termijn niet opengelegd te worden.' Een nieuw, eigentijds centrum, minder leegstand, meer bezoekers in het centrum en regionale aantrekkingskracht, dát levert het op. ❧